

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

Έρωτας σαν βροχή

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ 50.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Ε Π Ο Η Ν Ι Κ Η Π Ο Λ Ι Τ Ι Κ Η

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Έρωτας σαν βροχή**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΑΣ ΤΙΤΛΟΥ: Γιώργος Παζάλος
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Λένα Μαντά, 2009

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2009

© Εικόνες Εξωφύλλου: Colin Anderson/Blend Images/Corbis/Apeiron Photos

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2009, 50.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-533-0

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομηχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ
50.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

Κόματα...

Το πέτρινο λιοντάρι στην είσοδο του όρμου την περίμενε όπως κάθε μέρα κι εκείνη γύρισε το τιμόνι της βάρκας προς το μέρος του. Τρεις μέρες ο θυμός της θάλασσας δεν την είχε αφήσει να πάει κοντά του, τρεις μέρες περίμενε υπομονετικά τα κύματα να εκτονώσουν την οργή τους. Τα έβλεπε να ορμούν μανιασμένα στα βράχια κι ας ήξεραν ότι θα διαλυθούν στις κοφτερές άκρες τους. Ήταν δικό τους μέλημα αυτές οι απόκρημνες ακτές· το κομμάτιασμα της στεριάς ήταν το μόνο τους δημιούργημα· το ολοδικό τους έργο τέχνης...

Γύρισε και κοίταξε πίσω της το σπίτι της να ξεμακραινεί. Αναπανόταν στον κλειστό του όρμο, πνιγμένο στο πράσινο, απομονωμένο... όπως και η ίδια. Η φιγούρα του άντρα στην ακτή τής ήταν γνώριμη, γι' αυτό και χαμογέλασε. Ακόμη κι από κει που ήταν μπορούσε να νιώσει ολοκάθαρα την αγωνία του· θα διαρκούσε μέχρι την ώρα που θα τη βοηθούσε να ξαναδέσει τη βάρκα της, για να την οδηγήσει κατόπιν στην ήσυχη κουζίνα, και να της φτιάξει η Ευγενία, η γυναίκα του, τη συνηθισμένη ζεστή σοκολάτα, σερβιρισμένη στην αγαπημένη της κούπα, μαζί με ένα τρυφερό χάδι στα μαλλιά, όπως τότε που ήταν παιδί.

Η Ευγενία κατέβηκε με κόπο τα σκαλιά και πάτησε στην άμμο· ήταν δροσερή και αυτό ανακούφισε κάπως τον πόνο των ποδιών της. *Πάει στο καλό, γέρασα μου φαίνεται!* σκέφτηκε και

πλησίασε τον άντρα της. Εκείνος είχε ακόμη τα μάτια καρφωμένα στη μικρή άσπρη βάρκα, που ξανοιγόταν με ταχύτητα.

«Τι κάνεις εδώ;» τον ρώτησε, αν και ήξερε την απάντηση.

«Έφυγε... Πάλι στο λιοντάρι πηγαίνει...» απάντησε εκείνος χωρίς να παίρνει τα μάτια του από τη θάλασσα.

«Ε, τόσες μέρες κλείστηκε από την κακοκαιρία... Δεν το περίμενες ότι σήμερα, που είναι όλα ήσυχα, θα έφυγε;»

«Τι κακό κι αυτό; Τι κάνει κάθε μέρα εκεί πέρα, μου λες; Έχει μάθει κάθε κομματιασμένο βράχο, κάθε σάλεμα της θάλασσας, κάθε σπηλιά...»

«Αφού όλο το καλοκαίρι η Κέρκυρα γεμίζει τουρίστες, μόνο το χειμώνα την απολαμβάνει, δεν την καταλαβαίνεις; Δε βλέπεις πώς σφίγγει τα χείλη η κοπέλα μας, κάθε φορά που βλέπει τα τουριστικά να κάνουν κατάληψη στη θάλασσά της; Η Κλαίλια υποφέρει όταν το νησί γεμίζει κόσμο... Άσ' την τώρα να το απολαύσει. Δε φυσάει και ούτε έχει κρύο! Έλα, Σπυρέτο... πάμε μέσα, έχει υγρασία και εμείς δεν είμαστε πια νέοι...»

Τον έπιασε από το μπράτσο και όταν ο άντρας δεν έδειξε έτοιμος να την ακολουθήσει, έβαλε παραπάνω δύναμη, μέχρι που εκείνος υποχώρησε. Κόντευε πια τα εβδομήντα, όπως και η γυναίκα του...

Είκοσι χρόνων ήταν και οι δύο όταν μπήκαν στη δουλειά του Ριχάρδου Αγαπηνού, του πατέρα της Κλαίλιας. Η γυναίκα του η Λουκία ήταν έγκυος τότε και ήθελαν βοήθεια. Αρραβωνιασμένοι η Ευγενία και ο Σπύρος, είδαν σ' αυτή τη δουλειά την ισόβια λύση του οικονομικού τους προβλήματος κι έτσι εγκαταστάθηκαν στο αρχοντικό του Αγαπηνού, μέσα στην πόλη της Κέρκυρας: ένα τεράστιο σπίτι, που τα παράθυρά του έβλεπαν στον κόλπο της Γαρίτσας και οι ιδιοκτήτες του αντίκριζαν

το πέλαγος μόλις ξυπνούσαν. Στρατιά ολόκληρη το υπηρετικό προσωπικό, αλλά η Ευγενία, που η κυρά της την ξεχώρισε αμέσως, από την αρχή μπήκε στην υπηρεσία της ντελικάτης αρχόντισσας. Ο Σπύρος ανέλαβε τον κήπο, μια και τα λουλούδια ήταν η αδυναμία του. Τους μιλούσε, τα φρόντιζε και σε λίγο έγινε αισθητή η διαφορά. Τα τριαντάφυλλα έδειξαν αμέσως την εύνοιά τους στον καινούργιο κηπουρό και άνθισαν με ζωηράδα, σκορπώντας το άρωμά τους στην ατμόσφαιρα κι ευχαριστώντας ταυτόχρονα τους άρχοντες και τους επισκέπτες τους. Κανένας δεν ήξερε τι έκανε ο Σπύρος στον κήπο, ωστόσο τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά και ο κύριός του, από τον πρώτο καιρό, του έδωσε μεγάλο δώρο.

Κανένας δεν περίμενε ότι η Λουκία θα χανόταν τη στιγμή που θα γεννούσε το όμορφο μωρό της. Το μόνο που πρόλαβε να πει πριν φύγει ήταν το όνομα της μικρής: «Κλαίλια»... Όλοι ξαφνιάστηκαν, εκτός από την Ευγενία. Εκείνη ήξερε την αγάπη της κυράς της για τον Ξενοπούλο και ότι το μυθιστόρημά του *Αναδυομένη* ήταν πάντα στο προσκεφάλι της Λουκίας. Το είχε μάθει απ' έξω, και όμως το διάβαζε ξανά και ξανά. Πολλές φορές έβαζε και την ίδια να της διαβάσει. Η στιγμή που ο Παύλος γκρεμίζεται, για να ξεριζώσει και να πετάξει τα λουλούδια στην Κλαίλια, που προτίμησε τον αδελφό του, ήταν η αγαπημένη της, και η ευαίσθητη αρχόντισσα έκλαιγε κάθε φορά που την άκουγε. Έτσι, το όνομα που δόθηκε στο παιδί ήταν Κλαίλια και κανένας δεν τόλμησε να αγνοήσει την εντολή της ετοιμοθάνατης μητέρας.

Ο Αγαπηνός, μόλις χάθηκε η γυναίκα του, ένωσε το έδαφος να φεύγει κάτω από τα πόδια του. Την αγαπούσε πολύ, από τότε που θυμόταν τον εαυτό του. Ήταν παιδιά φίλων και η ένωσή τους δεν ξάφνιασε κανέναν. Όλοι στην πόλη γνώριζαν τον έρωτα που πυρπολούσε την καρδιά του νεαρού Ριχάρδου. Οι

φήμες έλεγαν ότι δε γνώρισε καμιά γυναίκα, προτού κάνει δική του την όμορφη Λουκία. Οι φίλοι του τον κοροΐδευαν που δεν τους ακολουθούσε στα γλέντια τους με πληρωμένη συντροφιά, αλλά εκείνος περίμενε υπομονετικά να περάσουν τα χρόνια, για να κάνει δική του τη γυναίκα της ζωής του. Έφυγε από την Κέρκυρα με το ζόρι, μια κι έπρεπε να σπουδάσει στην Αθήνα δικηγόρος, συνεχίζοντας την παράδοση της φαμίλιας του, και να αναλάβει την οικογενειακή φίρμα· επέστρεψε χωρίς περιττές καθυστερήσεις στη νησί. Προτού καταταγεί, την αρραβωνιάστηκε και, μόλις απολύθηκε, παντρεύτηκαν. Η ένωση τους για χρόνια δεν ευοδώθηκε με έναν απόγονο. Η πάντα εύθραυστη υγεία της Λουκίας οδήγησε σε πολλές αποβολές. Ο Ριχάρδος τής δήλωσε ότι δεν ήθελε παιδιά, για να μην κινδυνεύσει περισσότερο, αλλά η Λουκία τον έπειθε πάντα να ξαναδοκιμάσουν· μέχρι που γεννήθηκε η Κλαίλια... με τίμημα τη ζωή της μητέρας της.

Η Κλαίλια έσβησε τη μηχανή της βάρκας της και σήκωσε ψηλά το βλέμμα. Τα μάτια της συνάντησαν τα μάτια του λιονταριού. Από μια ιδιοτροπία της φύσης, εκείνος ο βράχος είχε την όψη του άρχοντα του ζωικού βασιλείου, που αγέρωχος αγναντεύει τη θάλασσα, σαν κάτι να περιμένει, σαν να 'ναι ζήτημα ζωής και θανάτου να το αντικρίσει πρώτος. Η μορφή κάτω από τα μάτια ξεθώριαζε λίγο, αλλά η Κλαίλια μπορούσε να διακρίνει το στόμα με τα αιχμηρά δόντια γυμνωμένα, έτοιμα να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο που θα ερχόταν από το πέλαγος. Η φύση είχε φροντίσει και για την πλούσια χαίτη του, προσφέροντας άγριους θάμνους που αγκάλιαζαν το πέτρινο κεφάλι.

Γύρισε κι εκείνη το βλέμμα στο γαλάζιο ολόγυρά της. Η θάλασσα έσμιγε με τον ουρανό, ο ήλιος ήταν θαμπός, γεννούσε

περίεργες σκιές· μία από αυτές έμοιαζε με γοργόνα που κολυμπούσε κάτω από την επιφάνεια. Ευχήθηκε τα παραμύθια της Ευγενίας να ήταν αληθινά. Να υπήρχαν γοργόνες στα βάθη της αγαπημένης της. Βελούδινα πλάσματα που κουβαλούσαν τη σοφία αιώνων, που γνώριζαν τα πάντα για τους ανθρώπους και ας μην είχαν ζήσει ποτέ ανάμεσά τους. Τι θα της έλεγαν, άραγε, αυτή τη στιγμή; Θα την κατηγορούσαν για τα τόσα λάθη της; Ή θα την παρηγορούσαν που η αγάπη δεν της δόθηκε σαν δώρο αλλά σαν κατάρα;

Ίσως και να μπορούσαν να της πουν πότε η ζωή της πήρε λάθος δρόμο, πού έφταιξε και γιατί ποτέ δεν υπήρξε ίδια με τις άλλες κοπέλες της ηλικίας της. Τώρα, στα σαράντα έξι της χρόνια, θα ήθελε να ξέρει... Ίσως ήταν πια καιρός να μάθει πώς κατάφερε να σκορπίσει στα βάθη της θάλασσας τόση αγάπη, τόσο πόνο, τόση θυσία... Ίσως κάποια γοργόνα να είχε συναντηθεί με όλα αυτά που πέταξε στο πέλαγος και να μπορούσε να της δώσει τις απαντήσεις που έψαχνε τόσα χρόνια. Μήπως γι' αυτό δεν είχε απομονωθεί σε αυτή τη γωνιά της Κέρκυρας;

Κοίταξε πάλι το σπίτι της. Έμοιαζε κι αυτό με το λιοντάρι. Σφηνωμένο σ' ένα βράχο, απροσπέλαστο, κρυμμένο από αδιάκριτα μάτια, μ' ένα μικρό κομμάτι θάλασσας μπροστά του, σαν παράθυρο στην απεραντοσύνη που λάτρευε. Ήταν στιγμές που θα ήθελε να γίνει ένα μ' αυτήν... στιγμές που σκεφτόταν να ανοιχτεί με τη βάρκα της και να βυθιστεί σ' αυτό το σκούρο μπλε μυστήριο που την τραβούσε σαν μαγνήτης. Δεν το έκανε ποτέ.

Η Ευγενία έριξε μια ματιά από το παράθυρο και είδε τη μικρή βάρκα ακίνητη. Για γυναίκα της ηλικίας της μπορούσε να καμαρώνει ότι τα μάτια της έβλεπαν σαν μικρού παιδιού. Η Κλαίλια είχε σταματήσει στη γνώριμη θέση της. Μπορούσε να

τη φανταστεί να θαυμάζει γεμάτη δέος το λιοντάρι της Παλαιοκαστρίτσας... εκείνον το βράχο...

«Τώρα τι κάνει, μου λες;» τη ρώτησε ο Σπύρος, ακολουθώντας το βλέμμα της.

«Μιλάει με τις γοργόνες!» του απάντησε η γυναίκα του.

«Εσύ φταις! Εσύ και τα παραμύθια που της γέμιζες το κεφάλι, όταν ήταν μικρή!» την κατηγόρησε ο Σπύρος και ρούφηξε με θόρυβο μια γουλιά απ' τον καφέ του.

«Βάλ' τα και μαζί μου τώρα! Ας όψεται εκείνος! Που μαύρη η ώρα που πάτησε το πόδι του στο νησί! Μαύρη και η ώρα που τον συνάντησε! Η Κλαίλια, η μονάκριβη κόρη του Αγαπηνού, να ζει σαν ερημίτισσα!» έκανε η Ευγενία με έντονο ύφος.

«Άραγε τι να γίνεται...;»

«Ούτε που να το πεις αυτό το όνομα εδώ μέσα!»

«Στάσου, γυναίκα, και δε ρώτησα για κείνον! Άλλο πέρασε από το μυαλό μου... γι' άλλο πλάσμα αναρωτήθηκα...»

«Αυτό κι αν πρέπει να ξεχάσεις! Τι σου ήρθε τώρα;»

«Όσο περνούν τα χρόνια τόσο το θυμάμαι...»

«Γέρασες, μου φαίνεται, κακομοίρη μου! Μην τα σκαλίζεις αυτά! Ποτέ!»

«Γιατί... εκείνη τι κάνει; Γιατί νομίζεις ότι μιλάει με τις γοργόνες σαν αλλοπαρμένη; Γιατί κρύφτηκε απ' όλους και από την ίδια τη ζωή ακόμη;»

«Δε μας πέφτει λόγος, Σπυρέτο!»

«Σ' εμάς δεν πέφτει; Σ' εμάς που τη μεγαλώσαμε σαν το παιδί που δε μας αξίωσε ο Θεός; Ποιον άλλον έχει; Κι αν ο Παύλος...»

«Μπα σε καλό σου σήμερα! Όλο το παρελθόν θα θυμηθείς; Πάει ο Παύλος! Πήρε των ομματιών του!»

«Και τον αδικείς;»

«Όχι...»

Ο θάνατος της Λουκίας άλλαξε σε μια νύχτα τη ζωή στο αρχοντικό του Αγαπηνού. Ο ίδιος κλείστηκε στον εαυτό του και στα σκοτεινά δωμάτια. Οι μήνες έγιναν χρόνια κι εκείνος έβγαινε μόνο για να πάει στο γραφείο του, μέχρι που κι αυτό το έκανε μόνο όταν ήταν ανάγκη. Την κόρη του, που μεγαλώνοντας γινόταν ίδια η μητέρα της, την έβλεπε σπάνια. Μαχαίρι στην πληγή του τα μάτια της, που είχαν το ίδιο σπάνιο χρώμα με αυτά της γυναίκας του· γκριζα, φωτεινά, με μικρές, σχεδόν αδιόρατες πράσινες ανταύγειες. Τα μαύρα μαλλιά της Λουκίας, που τρελαινόταν να τα βλέπει απλωμένα δίπλα του, στεφάνωναν τώρα και το κεφάλι της κόρης τους και δεν άντεχε να αντικρίξει τη λάμψη τους. Του φαινόταν ότι αυτό το αντίγραφο είχε ρουφήξει την πνοή από το πρωτότυπο, που του ήταν απαραίτητο για να συνεχίσει να ζει. Κι ήταν σαν να είχε κλέψει τη δική του ανάσα.

Μαράζωσε ο Ριχάρδος Αγαπηνός. Στα σαράντα πέντε του έδειχνε να είχε γεράσει. Το σώμα κύρτωσε, τα μάτια σκοτεινίασαν, τα μαλλιά άσπρισαν, τα χείλη σφίχτηκαν, οι φίλοι απομακρύνθηκαν χωρίς να το θέλουν. Προσφέρθηκαν να τον βοηθήσουν, μα εκείνος αρνήθηκε. Τρόμαξαν στην αντίδρασή του, σαν του είπαν να ξαναπαντρευτεί, να δώσει μια μητέρα στην Κλαίλια. Θηρίο ανήμερο έγινε και τους πέταξε κακήν κακώς από το σπίτι. Δε δέχτηκε να ξαναδεί κανέναν τους, θεωρώντας ότι πρόσβαλαν τη μνήμη της. Ένα βράδυ ξεριζώσε όλα τα τριαντάφυλλα με τα ίδια του τα χέρια. Καταματωμένος, τρόμαξε την Ευγενία και τον Σπύρο που τον περιποιήθηκαν. Ήταν οι μόνοι που τολμούσαν να τον πλησιάσουν, και ειδικά η Ευγενία, που ήταν η αγαπημένη της Λουκίας. Στα χέρια της κοιμήθηκε εκείνο το βράδυ, αφού έκλαψε σαν μωρό στην αγκαλιά της. Σ' εκείνη την αγκαλιά, τη μοναδική που γνώρισε και η Κλαίλια. Το χάδι της Ευγενίας είχε η μικρή αντί για της μητέ-

ρας της. Στα χέρια της μεγάλωσε, εκείνη άκουσε τις πρώτες φωνούλες και τα μπερδεμένα λογάκια, εκείνη καρδιοχτύπησε στα πρώτα αβέβαια βήματα, κι αυτή η πιστή γυναίκα ήταν που ξενυχτούσε στο προσκεφάλι της, μέχρι να πέσει ο πυρετός στις αρρώστιες της. Στον ίσκιο της πατούσε όλα τα χρόνια...

Η Κλαίλια κατάλαβε αμέσως την αλλαγή του καιρού. Τα μάτια της, σαν συνάντησαν τα μολυβιά σύννεφα, απλώς της το επιβεβαίωσαν. Ήταν ζήτημα λεπτών να ξεσπάσει η καταιγίδα. Η θάλασσα είχε σκοτεινιάσει, η σκιά της γοργόνας χάθηκε. Σαν να κατάλαβε κι εκείνη το κακό που θα ξεσπούσε και βιάστηκε να βρεθεί στην ηρεμία του βυθού. Μικρά άσπρα λοφάκια εμφανίστηκαν και η βάρκα της άρχισε να κλυδωνίζεται. Με σταθερά χέρια άναψε τη μηχανή και γύρισε το τιμόνι προς τη στεριά. Ο Σπύρος θα πρέπει να ήταν ήδη στην ακροθαλασσιά και να την περίμενε. Πιθανότατα μέχρι να φτάσει θα είχε ξεσπάσει η μπόρα και θα γινόταν μούσκεμα ο καημένος. Οι πρώτες σταγόνες την άγγιξαν τη στιγμή που πατούσε στη μικρή τσιμεντένια προβλήτα.

«Πάλι καλά που πρόλαβες, κυρά!» σχολίασε ο ηλικιωμένος άντρας και το βλέμμα του τη μάλωσε τρυφερά, ενώ τα έμπειρα χέρια του ασφάλιζαν το μικρό σκαρί.

Αντί για την απάντηση της Κλαίλιας, ακούστηκε μια βροντή. Τρέχοντας και οι δύο, με τη βροχή να πέφτει με ορμή, χώθηκαν στο σπίτι. Την επόμενη στιγμή εμφανίστηκε η Ευγενία. «Αχ, τι θα κάνω με σας τους δύο;» αναφώνησε. «Θα πουντιάσετε! Τρέχα, κυρά μου, ν' αλλάξεις, μην κρουώσεις! Κι εσύ, τρελόγερε... Πάλι με πετρέλαιο πρέπει να σε τρώψω!»

«Αμάν η γκρίνια σου, γυναίκα!» διαμαρτυρήθηκε εκείνος. «Ούτε τρεις σταγόνες δε μας άγγιξαν!»

Δεν πρόλαβε να αποσώσει την κουβέντα του και μια δυνατή βροντή συντάρραξε το σπίτι.

Η Ευγενία σταυροκοπήθηκε. «Ο Άγιος να βάλει το χέρι του! Θα χαλάσει ο κόσμος σήμερα!» ψιθύρισε.

Η Κλαίλια άλλαξε ένα συνωμοτικό βλέμμα με τον Σπύρο, όπως τότε που ήταν μικρή, και έτρεξε στο δωμάτιό της να βάλει στεγνά ρούχα. Αν δεν το έκανε, η Ευγενία ήταν ικανή να την ακολουθήσει και να την ντύσει η ίδια, σαν να ήταν πέντε χρόνων...

Όταν έφτασε ο καιρός να πάει σχολείο, ο Σπύρος και η Ευγενία έβαλαν τα καλά τους και τη συνόδεψαν στον αγιασμό. Ο Σπύρος ήταν αυτός που της πρωτοκουβάλησε τα βιβλία, σαν γύρισαν μαζί το μεσημέρι. Όλοι απόρησαν που ο άρχοντας Αγαπηνός έστειλε την κόρη του σε δημόσιο σχολείο και δε σκέφτηκαν ότι αυτό ήταν αποτέλεσμα της παντελούς αδιαφορίας του. Όσες φορές κι αν προσπάθησε η Ευγενία να του μιλήσει, να τον κάνει να ενδιαφερθεί και να πάρει μια απόφαση για το σχολείο της κόρης του, εκείνος την άκουγε με άδειο βλέμμα και ύστερα έφευγε χωρίς να δώσει απάντηση. Ο Σπύρος, λοιπόν, πήρε την πρωτοβουλία και την έγγραψε στο πιο κοντινό δημοτικό.

«Μα πώς θα πάρουμε τέτοια ευθύνη;» είχε αναρωτηθεί η Ευγενία.

«Και βλέπεις να μπορούμε να περιμένουμε;» είχε αποκριθεί ο άντρας της. «Ο αφέντης, έτσι που πάει, θ' αφήσει το παιδί αμόρφωτο! Αυτός, μάτια μου, ούτε βλέπει ούτε ακούει, όταν πρόκειται για τη θυγατέρα του! Κάτσε να πάει το παιδί με το καλό στην πρώτη τάξη και απέ βλέπουμε τι θα κάνουμε!»

Κι έτσι, η Κλαίλια γράφτηκε στο δημόσιο της γειτονιάς σαν

να ήταν παιδί του Σπύρου και της Ευγενίας από τους Κυνοπιάστες κοντά στο Γαστούρι και όχι κόρη του Ριχάρδου Αγαπηνού από την Κέρκυρα, με καταγωγή ευγενική και περιουσία αμύθητη...

Η Κλαίλια τυλίχθηκε με τη ζεστή ρόμπα της και πλησίασε το παράθυρο. Η μπόρα είχε ξεσπάσει με ένταση. Νερό μαστίγωνε νερό και φωτιά αυλάκωνε τον ουρανό. Τα κύματα ορμούσαν με μανία στα βράχια· όμοια επέλαση στη στεριά με κυρίαρχο στοιχείο το νερό. Ήλιος πουθενά. Αναστέναξε δυνατά την ίδια ώρα που ένας κεραυνός έκανε τα παράθυρα να βογκήξουν κι αυτά. Σταύρωσε τα χέρια στο στήθος και την ίδια στιγμή συνειδητοποίησε πόσο άδεια ήταν πάντα αυτά τα χέρια... Χρόνια ολόκληρα ήταν άδεια. Άδεια από αγάπη, άδεια από ένα παιδί... Πάντα κρατούσε το τίποτα, τη στιγμή που νόμιζε ότι είχε τον κόσμο δικό της...

Του το είχε πει κάποτε κι εκείνος της είχε χαμογελάσει, όπως κάθε φορά που ήθελε ν' αλλάξει θέμα· λίγο πριν τη φιλήσει, ξεροντας ότι ήταν ο μοναδικός τρόπος για να ξεχάσει όλα της τα παράπονα, όλες τις ερωτήσεις που της έκαιγαν το μυαλό. Μια ζωή πίσω όλα αυτά· κι όμως πονούσαν ακόμη, η πληγή παρέμενε ανοιχτή. Τα λάθη της ορθώνονταν σαν τα βράχια· της κομμάτιαζαν την ψυχή. Ο χρόνος δεν είχε φέρει τη λησμονιά. Το αντίθετο. Κουβαλούσε μαζί του τον πόνο, γιατί είχε φύγει πια, είχε κυλήσει αμετάκλητα· δεν υπήρχε επιστροφή, δεν υπήρχε χαράμαδα για να προσπαθήσει να αλλάξει, να διορθώσει... Χρέη από παλιά... Τα έσερνε μαζί της... Τι κι αν έφυγε, τι κι αν θάφτηκε σε μια γωνιά της γης που λάτρευε... Η ζωή της σκισμένα χαρτιά που έκρουβε στην τσέπη της...

Ακούμπησε το μέτωπό της στο τζάμι, προσπαθώντας να

σβήσει από κει του χρόνου και του πόνου τη χαρακιά. Η επαφή με το κρύο γυαλί τη συνέφερε. Η Ευγενία θα την περίμενε στην κουζίνα και, φυσικά, θα ανησυχούσε. Πάντα ανησυχούσε για κείνην. Από τότε που η Κλαίλια θυμόταν τον εαυτό της, τα μάτια της Ευγενίας στάλαζαν αγάπη και ανησυχία...

Ο πρώτος χρόνος στο σχολείο ήταν για τη μικρή Κλαίλια αποκάλυψη. Πρώτα απ' όλα απέκτησε πολλούς φίλους και αυτό την έκανε ευτυχισμένη. Μπορεί να είχε πάντα δίπλα της την Ευγενία, μπορεί πάντα ο Σπύρος να της έκανε τα χατίρια, αλλά ήταν διαφορετικό να έχει συντρόφους που μπορούσαν να τρέχουν για ώρες χωρίς να λαχανιάζουν, να μη φοβούνται αν θα λερωθεί ή αν θα σκιστεί η ποδιά τους και να σκαρφίζονται τις ίδιες σκανταλιές με την ίδια ή και καλύτερες. Η Ευγενία απελπιζόταν μαζί της. Περνούσε αρκετή ώρα για να χτενίσει τα μακριά μαλλιά της Κλαίλιας ή να διαλέξει τους ωραιότερους φιόγκους για τις κοτσίδες της, κι εκείνη γύριζε πάντα χωρίς τις κορδέλες της και με την ποδιά τόσο ταλαιπωρημένη, που πάλευε ώρες για να τη συνεφέρει και να πάει την άλλη μέρα σχολείο η αρχοντοπούλα της με την εμφάνιση που ταίριαζε στη θέση της. Δεκάρα δεν έδινε για όλα αυτά η μικρή. Εκείνη γλεντούσε με την καρδιά της στα διαλείμματα· ωστόσο στο μάθημα άλλαζαν όλα. Το σκανταλιάρικο βρόμικο αρχοντοκόριτσο κάρφωνε τα γκριζα μάτια του στη δασκάλα και δεν τα έπαιρνε από κει, αν δεν άκουγε το κουδούνι. Σαν σφουγγάρι ρουφούσε τις γνώσεις και οι ερωτήσεις που έκανε ήταν παράξενες για ένα παιδάκι έξι χρόνων.

Σύντομα άρχισε να παρακαλεί την Ευγενία να την πάει στο σπίτι κάποιας φίλης της για να παίξουν και δειλά δειλά ζήτησε την άδεια να φέρει κι εκείνη παιδάκια στο σπίτι. Αυτό όμως

δεν μπορούσε να γίνει χωρίς την άδεια του πατέρα της· έτσι η Ευγενία βρέθηκε μπροστά του να λύνει και να δένει τα χέρια της αμήχανη.

«Τι θέλεις, Ευγενία;» τη ρώτησε ο Αγαπηνός βαριεστημένα.

«Αφέντη, είναι για τη μικρή...» άρχισε δειλά η γυναίκα.
«Την Κλαίλια μας...»

«Και λοιπόν; Σου έχω πει να μη με ζαλίζεις! Κάνε ό,τι καταλαβαίνεις μαζί της!»

«Μα, αφέντη, το κορίτσι πάει σχολείο πια...»

«Και θέλεις λεφτά;»

«Όχι, όχι... Μα τώρα πια έχει φίλες και θέλει να τις φέρει εδώ να παίξουν!»

«Εδώ; Στο σπίτι μου;» Ο Αγαπηνός την κοίταξε θυμωμένος.

Η Ευγενία, αν επρόκειτο για την ίδια, θα είχε φύγει τρέχοντας μετά το βλέμμα που της έριξε, αλλά ήταν για τη μικρή της και δε δειλίασε. «Αφέντη μου, το σπίτι είναι και δικό της. Είναι πολύ μόνο του το κορίτσι μας, δεν κάνει... Κρίμα είναι... Έπειτα, και η αρχόντισσα δε θα ήθελε τέτοια ζωή για τη μοναχοκόρη της!» Το τελευταίο το πρόφερε κρατώντας την αναπνοή της.

«Τη γυναίκα μου να μην την ανακατεύεις!» άστραψε ο Αγαπηνός όπως ακριβώς το περίμενε η Ευγενία.

«Γυναίκα σου, αφέντη μου... αλλά και μάνα της Κλαίλιας μας... Έπειτα, δε σου ζητάω κάτι δύσκολο...»

«Και θα μου κουβαλήσει μυξιάρικα που θα τρέχουν και θα φωνάζουν εδώ μέσα; Θέλω την ησυχία μου!»

«Σε παρακαλώ... Κάνε το για μένα! Ποτέ δε σου ζήτησα μια χάρη τόσα χρόνια στη δούλεψή σου. Έπειτα, εσύ όλη την ώρα είσαι κλεισμένος εδώ μέσα. Εγώ θα κρατήσω τα παιδιά μακριά από την πόρτα σου και τα παράθυρά σου... Ούτε που θα καταλάβεις ότι υπάρχουν, σ' τ' ορκίζομαι! Μη μου πεις όχι, αφέντη μου...»

Της έριξε μια αυστηρή ματιά κι ύστερα στράφηκε στο παρράθυρο και κάρφωσε τα μάτια του στον κήπο. Εκεί ο Σπύρος σκάλιζε τα λουλούδια με την Κλαίλια δίπλα του. Ο Αγαπηνός παρατήρησε για λίγο το ψηλόλιγνο κοριτσάκι· όλη της η προσοχή ήταν στραμμένη στις κινήσεις του κηπουρού, προσπαθώντας να τον μιμηθεί στην περιποίηση των λουλουδιών. Στα μάτια του ήρθε πάλι η εικόνα της γυναίκας του. Αγαπούσε τόσο τα λουλούδια· πολλές φορές λέρωνε τα χέρια της με χώματα και τότε ο Σπύρος τη μάλωνε τρυφερά πως μια αρχόντισσα δεν κάνει ν' ασχολείται μ' αυτά τα πράγματα. Η Λουκία γελούσε χαρούμενα και του απαντούσε πως, αφού τα αγαπημένα της φύτρωναν στο χώμα, τότε τίποτα κακό δεν είχε αν λέρωνε τα χέρια της μ' αυτό.

«Λοιπόν, αφέντη;» τον διέκοψε η Ευγενία από την ονειροπόληση.

«Ας έρθουν... Αλλά πρόσεξε, Ευγενία! Έτσι και ακούσω ξεφωνητά, θα τα πετάξω όλα έξω την ίδια στιγμή!» της είπε αυστηρά. «Και τώρα, άσε με στην ησυχία μου!»

Της ήρθε να του φιλήσει το χέρι από τη χαρά της, αλλά δεν το έκανε. Από κείνη τη βραδιά που είχε κλάψει στην αγκαλιά της, ποτέ ξανά δεν άφησε κανέναν να τον αγγίξει. Κι η Ευγενία τον λυπόταν, αλλά πιο πολύ αγαπούσε το κοριτσάκι της... την Κλαίλια της...

Η Κλαίλια κατέβηκε στην κουζίνα, αλλά η μυρωδιά από τη ζεστή σοκολάτα την είχε αρπάξει από τη σκάλα κιόλας.

«Ήρθες, κυρά μου;» την καλωσόρισε η Ευγενία χαμογελαστή. «Πού θα την πιεις την τσικουλάτα σου, ψυχή μου;»

«Εδώ... μαζί σας...»

Της άρεσε πολύ της Κλαίλιας η ευρύχωρη, φωτεινή κουζίνα

με τις χαρούμενες κουρτίνες και τα μεγάλα παράθυρα. Τα μισά έβλεπαν στο φροντισμένο περιβόλι και τα υπόλοιπα στη θάλασσα. Ολόγυρα ήταν γεμάτη γλαστράκια με τα μυρωδικά που χρησιμοποιούσε η Ευγενία για τα νόστιμα φαγητά της. Ήταν το βασιλείό της, εκεί όπου περνούσε τις περισσότερες ώρες της ημέρας, και η Κλαίλια είχε βάλει τα δυνατά της, όταν έφτιαχνε το σπίτι, να γίνει η κουζίνα το καλύτερό του δωμάτιο, γεμάτο σύγχρονες ανέσεις, για να μην κουράζεται ο φύλακας άγγελός της. Το μόνο παράπονο της Ευγενίας ήταν που δεν είχαν ποτέ κόσμο στο σπίτι για να μαγειρέψει για πολλούς και η Κλαίλια έτρωγε πάντα ελάχιστα. Έσπαγε το κεφάλι της να βρει τρόπους να την κάνει να βάλει έστω μια μπουκιά παραπάνω, και συνήθως κατέφευγε στα γλυκά που ήταν η μεγάλη της αδυναμία από παιδί.

Την πρώτη μέρα που ήρθαν οι φίλες της στο σπίτι, η Κλαίλια ήταν όλο εκνευρισμό. Την ώρα που η Ευγενία τη χτένιζε, η μικρή χοροπηδούσε συνεχώς και οι κοτσίδες δε βγήκαν πολύ ίσιες, αλλά δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Τα πέντε κοριτσάκια, που έφτασαν λίγο αργότερα, στην αρχή πάγωσαν στη θέα του αρχοντικού. Οι μητέρες τους, που τα συνόδευαν, δίστασαν να περάσουν την αυλόπορτα με το οικοσήμε του Αγαπηνού. Ήξεραν βέβαια για την πλούσια συμμαθήτρια των παιδιών τους, αλλά, όταν πρωταντίκρισαν την έπαυλη σε όλο της το μεγαλείο, σκέφτηκαν να οπισθοχωρήσουν. Και θα το έκαναν, αν δεν πεταγόταν βιαστική η Ευγενία να τους ανοίξει και να καλωσορίσει τα παιδιά.

Το δωμάτιο της Κλαίλιας ήταν αντάξιο μιας πριγκίπισσας. Η Λουκία ήταν σίγουρη ότι θα έκανε κορίτσι και το είχε διακοσμήσει κατάλληλα. Ο Ριχάρδος την πείραζε, της έλεγε πως,

αν το παιδί ήταν αγόρι, θα έπρεπε να το φτιάξει όλο από την αρχή, αλλά εκείνη του τραβούσε παιχνιδιάρικα το αυτί και του θύμιζε ότι δεν έπρεπε να τα βάζει με το γυναικείο ένστικτο. Σωστό παλάτι το έκανε το δωμάτιο, χωρίς να ξέρει βέβαια πως η κόρη της θα μεγάλωνε εκεί μέσα μόνη της. Τα κοριτσάκια άνοιξαν διάπλατα το στόμα και τα μάτια στη θέα ενός παράδεισου, γεμάτου παιχνίδια, όπου όλα είχαν έρθει από την Ιταλία και τη Γαλλία. Κούκλες που έμοιαζαν αληθινές, με μαλλιά μακριά και καλοχτενισμένα, με μάτια που ανοιγόκλειναν, όχι ζωγραφιστά, και με ρούχα μεταξωτά: επίσης σε μια άκρη υπήρχε ένα τραπέζι στα μέτρα τους κι αυτό με σερβίτσια τσαγιού από πορσελάνη, ενώ παραπέρα ήταν αραδιασμένα κατσαρολικά από μέταλλο σαν αληθινά κι αυτά.

Τελικά, δε χρειάστηκε να κάνει τίποτα η Ευγενία για να κρατήσει ήσυχα τα παιδιά και να μην ενοχλήσουν τον Αγαπηνό. Κανένα δεν είχε διάθεση να βγει έξω από τον παράδεισο. Κάθισαν και έπαιξαν με τις ώρες ήσυχα, και μόνο σαν ανακάλυπταν ένα καινούργιο παιχνίδι, που έμοιαζε στα μάτια τους με μικρό θαύμα, άφηναν ένα επιφώνημα θαυμασμού: ωστόσο, ήταν αδύνατο να διαπεράσει τους χοντρούς τοίχους και να φτάσει στο άδυτο της βιβλιοθήκης, όπου έθαβε τον εαυτό του ο αφέντης του σπιτιού.

Η Ευγενία κοίταζε και δε χόρταινε το γεμάτο χαρά πρόσωπο της Κλαίλιας, καθώς μοιραζόταν τα παιχνίδια της με τις φίλες της, και κατάλαβε πως τα έβλεπε πια και με άλλο τρόπο, μέσα από το θαυμασμό των παιδιών. Για κείνη όλα αυτά ήταν η καθημερινότητα, ένα δεδομένο που δεν έκρυβε τίποτα καινούργιο. Παρατηρώντας όμως τώρα τις εκφράσεις των κοριτσιών και συγκρίνοντας τα σπίτια τους, τα οποία είχε επισκεφθεί, με το δικό της, ίσως άρχισε για πρώτη φορά να αντιλαμβάνεται τη διαφορά των κοινωνικών τάξεων.

Πάντως, τα κορίτσια πολύ γρήγορα αποδέχτηκαν τη διαφορετικότητα της φίλης τους και κατάφεραν να την αγαπούν και να τη θέλουν γι' αυτό που πραγματικά ήταν και όχι για το πλούσιο σπίτι της ή το μαγικό της δωμάτιο. Παρόλο που στην αρχή η Ευγενία φοβήθηκε, στη συνέχεια είδε με ανακούφιση ότι δεν επέμεναν να έρχονται μόνο στο αρχοντικό, αλλά συνέχισαν να καλούν την Κλαίλια και στα σπίτια τους, όπως γινόταν και πριν. Την άνοιξη πια οι ανταλλαγές επισκέψεων κόπηκαν. Ο καιρός ήταν ζεστός, οι βόλτες στη Σπιανάδα και το τρεχαλητό στο γήπεδο του κρίκει ήταν πιο διασκεδαστικά. Η Ευγενία μαζί με τον Σπύρο έπιναν το καφεδάκι τους στο Λιστόν και η Κλαίλια απολάμβανε τον ήλιο και το παιχνίδι με αγόρια και κορίτσια της ηλικίας της. Όσο μεγάλωνε, έμοιαζε όλο και περισσότερο στην αρχόντισσα, αλλά μόνο εξωτερικά. Ευτυχώς δεν είχε κληρονομήσει την εύθραυστη υγεία της. Δεν αρρώσταινε ποτέ, τα μάγουλά της ήταν κατακόκκινα και ο πυρετός ήταν σπάνιο για κείνη. Ήταν όμορφη και γερή, και το ζευγάρι την καμάρωνε σαν να ήταν δικό τους παιδί. Και μήπως δεν ήταν; Κοντά έξι χρόνια παντρεμένοι –είχαν παντρευτεί λίγο πριν από το θάνατο της Λουκίας– και η Ευγενία είχε αρχίσει να παίρνει απόφαση το χαμένο όνειρο της μητρότητας κι ας ήταν μόνο είκοσι έξι χρόνων και οι δύο. Κανένας όμως δεν το συζητούσε. Σιγά σιγά η Κλαίλια πήρε τη θέση αυτού του παιδιού, χωρίς και οι ίδιοι να το πολυκαταλάβουν.

Αγαπητοί αναγνώστες,

Μ' ένα βιβλίο ταξιδεύουμε...

Μετά το λογοτεχνικό ταξίδι, σας προσκαλούμε σε ένα ταξίδι στις φυσικές ομορφιές της Κέρκυρας. Λάβετε μέρος στη μεγάλη κλήρωση του βιβλίου ΕΡΩΤΑΣ ΣΑΝ ΒΡΟΧΗ της Λένας Μαντά, από την οποία θα αναδειχθεί ένας νικητής/νικήτρια που θα κερδίσει ένα τριήμερο στην Κέρκυρα για δύο άτομα, με διαμονή σε ξενοδοχείο 5 αστέρων (δύο διανυκτερεύσεις), πρωινό και ημιδιατροφή, καθώς και αεροπορικά εισιτήρια, όλα τα έξοδα καλυμμένα. Το τριήμερο θα πρέπει να «εξαργυρωθεί» εντός του Σεπτεμβρίου 2009.

Για να συμμετέχετε, το μόνο που πρέπει να κάνετε είναι να μας στείλετε ένα e-mail με θέμα «ΚΛΗΡΩΣΗ/ΕΡΩΤΑΣ ΣΑΝ ΒΡΟΧΗ» στο info@psychogios.gr ή sms (χρέωση κανονικού μηνύματος) στο 6955 805192, ή fax στο 210 2819550, ή επιστολή στα γραφεία των Εκδόσεων ΨΥΧΟΓΙΟΣ. Μην ξεχάσετε να συμπεριλάβετε τα προσωπικά στοιχεία σας (ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ, ΠΟΛΗ, Τ.Κ. ΤΗΛΕΦΩΝΟ), καθώς και ημερομηνία γέννησης. Έγκυρη θεωρείται μόνο μία συμμετοχή ανά αναγνώστη ή αναγνώστρια, ανεξάρτητα από τον τρόπο αποστολής, εφόσον έχουν περιληφθεί τα πλήρη στοιχεία του/της και εφόσον έχει υποβληθεί μέχρι 31/08/2009. Η αγορά του ομώνυμου βιβλίου δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή. Η κλήρωση των Εκδόσεων ΨΥΧΟΓΙΟΣ θα γίνει στα γραφεία των Εκδόσεων, Τατοΐου 121 & Σπύρου Μερκούρη 1, στη Μεταμόρφωση Αττικής, παρουσία της συμβολαιογράφου Αθηνών Κωνσταντίνας Παπακωστοπούλου, στις 3 Σεπτεμβρίου 2009 και ώρα 2.00 μ.μ. Ο νικητής θα ειδοποιηθεί γραπτώς, ενώ το όνομά του θα αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα των Εκδόσεων www.psychogios.gr στην ενότητα «Κληρώσεις και Διαγωνισμοί». Από την κλήρωση αποκλείονται όλοι οι εργαζόμενοι στις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ και οι συγγενείς πρώτου βαθμού αυτών, καθώς και της συγγραφέως.

Σας ευχόμαστε καλή επιτυχία!

Εσείς κι εμείς πάντα σε επαφή!

Όλη η ομάδα των Εκδόσεων ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ: hello Greece
www.hellogreece.gr

λαίλια... Ένα όνομα-σταθμός στη ζωή της. Η μητέρα της λάτρευε την ηρωίδα του Ξενόπουλου και της έδωσε, λίγο προτού φύγει από τη ζωή, το όνομά της. Μαζί όμως της δώρισε χωρίς να το θέλει και τη μοίρα της λαμπερής κοντεσίνας. Υπήρχε και για κείνην ένας Παύλος· βαθιά, απόλυτα ερωτευμένος· για μια ζωή. Αλλά η Κλαίλια ήθελε να γνωρίσει τον έρωτα όπως ζωντάνευε μέσα στις σελίδες των βιβλίων. Και βρήκε τον Ντένη της στο πρόσωπο του Νικηφόρου.

Χρόνια μετά, μόνη και κλεισμένη στον εαυτό της, ανάμεσα σε βράχια και σπασμένα όστρακα, εξακολουθεί να ζει παρέα με θύμησης που πληγώνουν και επιθυμίες που κοιμούνται. Μα ξαφνικά ένα μικρό κορίτσι μπαίνει στη ζωή της. Και... τι παράξενο... έχουν το ίδιο όνομα!

Μια ιστορία ρομαντική, όπως τα τρυφερά κοριτσίστικα όνειρα. Μια γυναίκα που αναδύεται από το σκοτεινό πέλαγος του έρωτα, για να αντικρίσει, ώριμη πια, τον εκτυφλωτικό ήλιο της αγάπης!

**ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΩΝ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ
ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΚΑΙ
Η ΑΛΛΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 1, 106 79 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ISBN 978-960-453-533-0

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ